

ский К.К. (г.Брест, БрГУ).....35

16. Некоторые аспекты привлекательности рынков
 адосіні і ўрастання ролі ў ацэнцы фактара. Шурхай Н.Я.
 (г.Брест, БрГУ)..... 37

17. Польско-белорусские перекрестки: проблемы и перспек-
 тивы трансграничного сотрудничества. Козловский Я. (г.
 Ольшты, РП), Кослохия В., Крокошук (г.Брест, БрГУ), 38

18. Новые аспекты участия Беларуси и Брестской области в
 экономических связях с зарубежными странами. Мельни-
 чук М.В. (г.Брест, БрГУ)..... 41

19. Маркетинг туризма і інтэнсіўнасць тэхналогіяў
 рольсфармавання прашсёру ў басейне Заходняга Буга.
 Грыбо А.В. (г.Брест, БрГУ)..... 43

20. Формирование и развитие рекреационного типа освое-
 сти территории в западной части Белорусского Полесья.
 Мещенко Е.Н. (г. Брест, БрГУ)..... 50

21. Охраняемые территории и объекты, их классификация
 и ратифікацыя. Мещенко Е.Н., Марзан І.Г.
 (г. Брест, БрГУ)..... 52

Наз. выд. № 107 от 15.07.98
 Бумага XEROX
 Формат 60 x 84/16
 Устава 3,2 Уч.-жылл. 3,0
 Тираж 100 экз. Заказ № 349

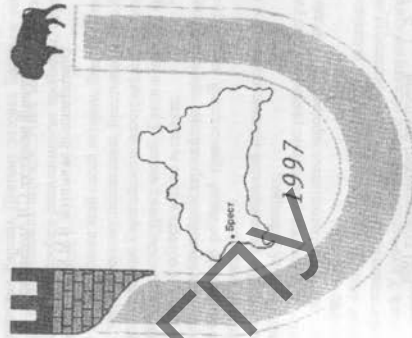
Отпечатано на ризографе
 Брестского университета
 224665, Брест, Советская, 8

Брестский областной исполнительный комитет
 Брестский государственный университет
 Брестский отдел Белорусского Географического общества

Материалы

**международной научно-практической конференции
 "Брестская область в системе регионального
 трансконтинентального сотрудничества
 (геоэкологические и социально-экономические
 аспекты проблемы)"**

Брест, 21 - 22 мая 1997 года

Брест 1998

При составлении карты эффективности возделывания картофеля в Брестской области учтены 46 биометрических и полевых показателей:

- 1) солнечное сияние - 0,88
- 2) продолжительность вегетационного периода - 0,36
- 3) даты перехода ср.суточной температуры через +5 весной - 0,22
- 4) даты перехода ср.суточной температуры через +10 весной - 0,26
- 5) даты перехода ср.суточной температуры через +10 осенью - 0,17
- 6) даты перехода ср.суточной температуры через +5 осенью - 0,07
- 7) сумма среднесуточных температур за вег. пер. при полевом - 0,09
- 8) даты перехода ср.суточных температур через +5 при полевом - 0,52
- 9) даты перехода ср.суточной температуры при полевом - 0,11
- 10) количество дней со ср.сут. температурой +15 (в поле) - 0,11
- 12) ср.годовой сток - 0,22
- 13) ср. количество осадков за тёплый период - 0,67
- 14) ср. количество осадков за холодный период - 0,02
- 15) процент избыточно увлажнённых почв - 0,28
- 16) ср. даты образования снежного покрова - 0,02
- 17) ср. даты разрушения снежного покрова - 0,09
- 18) ср. продолжительность устойчивого снежного покрова - 0,08
- 19) запас воды в снежном покрове - 0,14
- 20) ср. температура поверхности дерн.под.сулеса, почвы в 4 - 20
- 21) ср. температура поверхности дерн.под.сулеса, почвы в июле - 0,23
- 22) ср. осадки в 1 декаде июля - 0,20
- 23) ср. осадки во 2 декаде - 0,26
- 24) ср. температура воздуха в июле - 0,59 - (ср. +18,5)
- 25) ср. осадки в июле - ср. 85 мм - 0,58
- 26) ср. осадки в 1-й дек. июля (ср. 28 мм) - 0,60-73
- 27) ср. осадки во 2-й дек. июля (ср. 29 мм) - 0,59-74
- 28) дни в году с грозой (ср. 1,5 дн.) - 0,31-75
- 29) дни в году с грозой (ср. 25 дн.) - 0,20-76
- 30) коэфф. увлаж. (ср./непрям.) за вегетац. пер. картофеля (ср. 0,87) - 0,66-

- 31) запаса протд. влаги в 0-10 см под картофелем 1-я дек. мая (ср. 20 мм) - 0,41-79
- 32) запаса протд. влаги в 0-10 см под картофелем 1-я дек. мая (ср. 90 мм) - 0,30
- 33) осадки в 1 дек. авг. - ср. 26 мм - 0,73
- 34) осадки во 2 дек. авг. - ср. 25 мм - 0,73
- 35) осадки в 3 дек. авг. - ср. 23 мм - 0,77

- 36) дни от перепада ср. сут. возд. чер. +10 весн. до уборки картофеля - ср. 147 дн. - 0,23
- 37) осадки за декаду во время уборки (2-3 дек. сент.) - ср. 16 мм - 0,59
- 38) дни с туманом в сент. - ср. 11 дн. - 0,31
- 39) ср. влажность почвы К.О.(1-й тип, м/100г: почвы) - ср. 40-0,71
- 40) ср. влажность почвы К.О.(2-й тип) - ср. 9 - 0,70
- 41) ср. влажность почвы рН в почве - ср. 5,2 - 0,80
- 42) ср. влажность почвы гумуса - ср. 2,0 - 0,80
- 43) процент эродир. гумуса почв - ср. 2 - 0,47
- 44) процент плош. каменистых (5 м/га и больше) пахотн. почв ср. 5% - 0,88
- 45) ср. разм. полей пашни (га) - ср. 14, - 0,62
- 46) ср. по районам боинтег почв пашни - ср. 36 - 0,77

Числа, стоящие после названия каждого фактора, являются коэффициентами при сложении всех показателей. Как видно, наибольший коэффициент оказался для процента площади каменистых пахотных почв, а также для средневзвешенного содержания гумуса, для средневзвешенного количества рН в почве, для осадков в 3-й декаде августа и т.д.

Анализ полученной карты показывает, что наибольший балл эффективности возделывания картофеля соответствует западной части Ивано-вичского района, северной части Ивановского района, западу Пиньского района, западу Лунинецкого района.

Полученной же методикой можно составить подобные карты для всех районов сельскохозяйственных культур области. Разумеется, коэффициенты для каждой культуры будут разными.

ПРАВОВОЕ СТАНОВЛЕНИЕ ЗЕМЕЛЬ У РЭСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И К УМОВА ТРАНСТРАНІЧНАГО СУПРАЦОУНІШТВА.

М.І.Страха
(Брэсткі дзяржаўніверсітэт)

Земельная адносiны па сваёму характару займаюць асобнае месца ў сiстэме грамадскіх адносiн, што вызначаецца спецыфiкай самой зямлi, пматаспэктнасьцю выкарыстаных ёй функцый. Юрыдычная навука разглядае зямлю як частку найааольнага прыроднага асяродддзi яа срочна вытворчасцi, як прастору базнi аб'ект гаспадарэння, як месца рассялення чалавекi яа тэрыторыю дзяржавы, прастору аауау мажу дзяржаўнаў уладдi. З улікам гэтага юрыдычная навука надае асаблiвую увагу стварэнню эфэ-

тій частині права, яка належить до виконання земельних функцій.

З пункту гляду на трансформацію суверенітету держави, набуття земель у власність громадян, характер правоваго режиму земельних функцій (перш за все земельних функцій, які належать до виконання державних функцій), магчмось для фізичних і юридичних осіб набуття земель у власність і участь у їхній діяльності, тобто земельних функцій.

Аналіз сучасного земельного законодавства показує, що правове становище земель у Республіці Беларусь, як умова функціонування суверенітету, не може бути адекватно оцінено. З огляду на це, вказано, що земельні функції держави на землю, істотно змінилися, особливо в частині земельних функцій, які належать до виконання державних функцій. Конституційна діяльність держави на землях, які належать до виконання державних функцій, істотно змінилася. Закон "Аб праве Уласнасці на землю" земельних функцій і юридичним особам надається можливість отримувати земельні функції, що належать до виконання державних функцій, на умовах аренди, тобто на 99 років. Приватні земельні функції земельних функцій надаються громадянам, які купили землю, передали її у спадщину і інш. А з другої сторони, необхідно відзначити, що сучасне законодавство вказує на створення належної правової бази для розвитку економіки земель у Республіці. Значна обмеженість, що існують у нинішньому приватній власності на землю (обмеження пам'яток земельних функцій, мету для яких вказано, коли суб'єктів права приватної власності і інш.), а також складність процедури отримання земель у сувазі з являються причиною створення земельних функцій, мету для розвитку земель у приватній власності. А гэта, у сваю чергу, не сприяє розвитку економіки земельних функцій і значна обмежує потужність для трансформації суверенітету у життєвий сферах.

Істотним недоліком з'являється і те, що сам процес реформування земельного законодавства іде значно повільно, астерожені і несприятливі. Також становище приватних да тако, що приватне законодавство нових законодавчих актів у сфері земельних функцій, як правило, потребує перегляду особливих належних приватних законів і підзаконних актів, їх укладання, унесення їх істотно зміненню. Так, у новому розділі Конституції Республіці Беларусь уведена норма, згідно з якою землі сільськогосподарського призначення з'являються державною власністю. Гэта приватно, що за час після прийняття Закону "Аб праве Уласнасці на землю" приватна частина земель сільськогосподарського призначення на законних підставах була передана у приватну власність громадянам Республіці Беларусь. Фактично, на сучасний момент акцій категорій земель, які можуть бути об'єктом приватної власності у Республіці Беларусь,

з'являються земельні функції населених пунктів. Аднак і тут існує шмат обмежень, які не дозволяють ефективно використовувати земельні функції приватної власності для держави і для особливих громадян. Тому не дивно, що у складі земель населених пунктів Республіці найбільшій частині земельних функцій належать земельні функції приватної власності, а також землі приватної власності. Разом з тим гэта на практиці особливих населених пунктів Республіки.

Так, у г.Бресте кількість серед землевласників і землекористачів приватної власності громадян - 12203 або 96% ад агрульній власності. Агрук найбільшій частині земельних функцій належать приватній власності - 3625 га або 49,9% ад усіх земель громадян і земель приватної власності, транспорту, сувазі, оборони і іншого призначення - 2309 га або 31,8% ад усіх земель громадян. Удільна частина земель приватної власності для будівництва і експлуатації житлових будинків (82,5% ад площі земель громадян). Звернемо увагу на те, що вказані земельні функції приватної власності, які належать до виконання державних функцій, становлять 12203 землевласників і землекористачів, які на законних підставах мають право на отримання земель у власність, тобто стану на 01.1997г., реалізували гэта права тільки 2570 або 21%. У площинах вказаних земель приватної власності перейшло тільки 187 га земель з магчмось на 1,73 га (16%).

Щодо ж характеристик земельних функцій у сільських населених пунктах, то кількість землевласників і землекористачів у сільських населених пунктах становить стану на 01.1997г. 246 837, а агрульня площа земельних функцій населених пунктів - 279 746 га або 1,1 га у розліку на агрульню територію (землекористачів). Серед землевласників особує місяць займають громадяни, надаються для виділення земельних функцій приватної власності - 40 302 землевласники (при геть у 120097 га або 0,85 га у розліку на агрульню територію приватної власності і земель, надаються громадянам за межамі сільських населених пунктів). Удільна частина земельних функцій приватної власності становить 50,2%. Площа земель агрульня кар'єрних земельних функцій складає 46651 га або 16,6% ад агрульня площина земель сільських населених пунктів.

Удільна частина земельних функцій, які належать громадянам у власність, у агрульній частині земельних функцій приватної власності становить 15 684 землевласників, які мають право набути земель у власність, розліку набути ад тільки 1696 або 11%. Крім того, гэта приватно, що у разі

роте земельных площадей, то в 10 822 га земель, які могли быль приватизаваны, па стану на 1.01.1997г. у Беларусі ў раёне приватизавана толькі 285 га або 2,6%. Аналагічна становіцца ў адносінах і ў іншых раёнах вобласці. Выключэнне складаюць сельскія населеныя пункты тых раёнаў, якія размяшчаны ў непасрэднай блізкасці да буйных гарадоў. Тут працэнт приватизаваных земляў некалькі разы вышэй. Працэнт приватизаваных земляў у некаторых раёнах усе землі, прыватнага характару з'яўляюцца на льготнай цане.

Пасля таго, як з 1 студзеня 1997г. заступілі месцы часткаў грамадзянства па льготнай цане быў спынены, фактычна зніклі і прынцып приватызачыі зямлі. Колькасць жадальных набываць зямлю на ўласнасць скарацілася па республіцы ў тры разы. Так, па даным Беларускага камітэта па зямельных рэсурсах, гездзіні і картаграфіі ў маі 1997г. існавала ўласнасць па Беларусі ў цэлым было аформлена 585 участкаў зямлі ў Мінскай вобласці, 126 - у Брэсцкай, 181 - у Віцебскай, 9 - у Гродзенскай, 1 - у Магілёўскай і толькі 3 - у Гомельскай. Вылікам таксама сабавілі з'яўляцца і тое, што фактычна 90% беларускага рынку зямельных участкаў акампаніравана ў радыусе 50 км вакол Мінска.

Усё адзначана мае падставы заключыць, што сучаснае зямельнае заканадаўства Рэспублікі Беларусь не стварыла належных прававых умоў для палепшэння транспарэнтнага супрацоўніцтва паміж памежнымі тэрыторыямі, паколькі зямельныя рэсурсы Беларусі не могуць эфектыўна выконваць ролю прасторавага базіса для такога супрацоўніцтва. Пры гэтым неабходна мець на ўвазе, што зямельнае заканадаўства фактычна не прадстаўляе магчымасці для мясцовых уладуў уплываць на зямельныя адносіны з уплывам рэгіянальнай спецыфікі, паколькі ў ім не прадугледжана магчымасць існавання муніцыпальнай (камунальнай) зямельнай уласнасці. Аднавіне, што могуць зрабіць мясцовыя ўлады, гэта прадстаўляць пунья ільготы па зямельнаму падатку.

Выхад з абмежаванага становішча бачыцца на ўдзілінавай зямельнага заканадаўства Рэспублікі Беларусь, набліжэнні яго да стындартаў еўрапейскіх краін і, перш за ўсё, краін-суседзяў. Звычайным крокам у гэтым напрамку можа стаць прыняццё праекта Закона "Аб унесенні змяненняў і дапаўненняў у Закон "Аб праве ўласнасці на зямлю", згодна з якім заложыць зямлю на праве ўласнасці змогуць і юрыдычныя асобы, у тым ліку і замежныя, а пабудова (аб'екты некамолага фонду) будуць прадваджаць разам з зямельнымі ўчасткамі. Усё разам гэта будзе сапвейніць значнаму пашырэнню рынку зямлі і можа разглядацца як адна з умоў для транспарэнтнага супрацоўніцтва (перш за ўсё ў гаспадарчай сферы).

СОСТОЯНИЕ ВОДНЫХ ОБЪЕКТОВ Г. БРЕСТА.

Можейко В.И.
(Брестский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды)
Прокопович А.В., Прокопович Р.П.
(Брестский госуниверситет)

Гидрографическая сеть г. Бреста представлена реками Зап. Буг, Мухавец, Лесона, а также связанными с ними мелкоротными системами и водоемами естественного и искусственного происхождения.

Река Мухавец - правый приток реки Зап.Буг. Площадь водосбора составляет 6 590 кв.км, средний уклон водной поверхности в нижнем течении - 0,04 %. Преобладающая ширина русла реки - 32-33 м, средняя глубина - 1,2-1,6 м, скорость течения - 0,10-0,25 м/с.

В городе Бресте река характеризуется сформировавшимся водным режимом. Влияние на общий годовой объем водосбора городской территории незначительно. Но в период летней и зимней межени, когда сток реки резко уменьшается, влияние города становится существенным. Естественный режим меженистых уровней определяется использованием реки в интересах судоходства. Участок р. Мухавец от г. Кобрин до речного порта г. Бреста входит в состав Днепровско - Бугского водного пути. Отметки суточного горизонта в г. Бресте поддерживаются двумя гидросооружениями: водоподпорными в районе Брестской крепости - 132,1 м и Тришинским гидротурбинным - 133,5 м.

В последние годы интенсивность судоходства резко упала.

Перспективой восстановления грузоперевозок и увеличение их интенсивности является восстановление исторического водного пути по р. Зап. Буг и подпорная Днепровско - Бугского канала к польскому портам Балтийского моря (через градиску).

Пограничная Зап. Буг имеет преобладающую ширину 70-90 м, глубину - 1,5-2,0 м, скорость течения - 0,3-0,5 м/с. Уклон водной поверхности - 0,26%.

Меженный сток реки характеризуется существенным изменением за счет постоянного сброса балтового стока после городских очистных сооружений.

Состояние природного комплекса речных долин, в том числе, качество воды зависит от природных предпосылок, техногенных и градостроительных условий, которые формируются в пределах территорий водосборов в целом, так и непосредственно долинных комплексов.

Гидрохимические русловые сооружения на рр. Мухавец, Зап. Буг оказывают как положительное, так и отрицательное влияние на реки. Положительное - наличие постоянных площадей водной авегатории и объема

тивных критериев (количественно-качественных) необходимо выделить особо охраняемые территории и объекты следующих уровней: 1 - международный, 2 - европейский (национальный, 4 - местный. Последний можно отождествлять с региональным (областным). В предложенную нами систему ранжирования природных ландшафтных территорий и объектов вошли также элементы как разнообразия флоры и фауны (вплоть разнообразных геоботанических элементов), репрезентативности, редкости (уникальность) естественного сохранения и др. При ранжировании старинных парков, а также характерности как сохранности парка и его архитектурно-паркового ансамбля, наличие интродуктов, время создания, культурно-историческая ценность, географическое положение, а при оценке отдельных доминант и ландшафтных элементов также редкость, экологическая ценность, величина.

Комплексная балльная оценка особо охраняемых территорий и объектов Беларуси позволила их ранжировать и разделить на группы. Так, к международному уровню относятся Беловежская пушча, Березинский заповедник, к европейскому - Припятский ландшафтно-гидрологический заповедник, национальный парк "Браславские озера", Святозарский ландшафтный заказник, Селжковский ботанический заказник и др. Из охраняемых объектов (редких видов растений) к европейскому уровню необходимо отнести шихту безую, гроздовник ромашколистный, чистоус, величавый и др.

Ранжирование особо охраняемых территорий на основе балльных оценок дает возможность отразить объективную картину их значимости и устанавливать соответствующие режимы охраны.

Литература:

1. Армац Д.Д. Нам и наукам. - М., 1966.
2. Гладков Н.А. Охрана природы. - М., 1969.
3. Киселев А.Ф. Охрана памятников природы. - В кн. Охрана природы. - М., 1972.
4. Куржковский Ю.Н. Очерки природопользования. - М., 1969.
5. Лалтев И.П. Научные основы охраны природы. - Томск, 1970.
6. Руданко И.Н., Ласяк Б.М., Бугупенко А.И. Об организации ландшафтных заказников в Беларуси: Теория, доклад, реферат, науч. - практ. конференции "Формирование и охрана ландшафта". - Мн., 1978.

Содержание

1. Роль и место регионального трансграничного сотрудничества в развитии Брестской области. Артемченко С.В. (г.Брест, БрГУ). 3
2. Региональный минимум силы тяжести в пределах северо-запада Восточно-Европейской платформы, его происхождение, динамика, значение. Сайтак В.Д. (г.Брест, БрГУ). 7
3. Происхождение многоуровневого, обращенного в вертикальном разрезе структурно-тектонического строения осадочного чехла Полесья-Брестской впадины. Сайтак В.Д. (г.Брест, БрГУ). 8
4. Почвы Брестской области: их распределение по различным категориям хозяйств. Горустович Т.Л. (г.Брест, БрГУ). 9
5. Составление карт эффективности возделывания ведущих сельскохозяйственных культур (на примере Брестской области). Денисенко О.Н. (г.Брест, БрГУ). 11
6. Правовое становление земель у Рэспублікі Беларусь як умова трансграничного співробітництва. Стреха Н.Д. (г.Брест, БрГУ). 13
7. Состояние водных объектов г.Бреста. Проколович Р.П., Дроздович А.В. (г.Брест, БрГУ), Можайко В.И. (Брестский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды). 17
8. Оценка характеристик бассейна р.Западной Буг. Науменко В.И., Поневич В., Кисель А.Н. (г.Брест, БрГУ). 21
9. Биологический разнообразие видов птиц в юго-западной части Белорусск. Гай В.Е., Абрамова И.В., Вацько А.А. (г.Брест, БрГУ). 24
10. Географическая изменчивость ритмов размножения млекопитающих Беларуси. Карлук В.Е. (г.Брест, БрГУ). 25
11. Трансграничное сотрудничество в геологических исследованиях. Гусев А.И., Шолов Ю.П., Гумен А.М. (г.Гомель, Гомельский университет). 27
12. Трансграничное сотрудничество по экологическим проблемам. Нестерук В.И., Лисковец М.В. (г. Милск, Белорусский педагогический университет). 28
13. Оценка рекреационного потенциала Брестчины. Карлук В.К. (г.Брест, БрГУ). 30
14. Перспективы развития туристической сферы в Брестской области. Артемченко С.В., Нецай Е.В. (г.Брест, БрГУ). 32
15. Демографическая ситуация в Брестской области. Красов-

Репозиторий БГПУ